

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	AFDELING	PORT. HOUDER
3725245	Leferink, Douwe	FAC-FIN	Hanneke Steen-Klok
ONDERWERP			
3725245 - Jaarstukken 2023 gemeente Hengelo			

BESLUIT

De gemeenteraad besluit:

1. De Jaarstukken 2023 van de gemeente Hengelo vast te stellen en de daarin opgenomen inhoudelijke toelichting en financiële analyses te aanvaarden als verantwoording van het college over het gevoerde beleid en beheer in 2023;
2. Het batige resultaat te bestemmen conform hoofdstuk 4.3 in de Jaarstukken 2023
3. Op basis van de herijking van de voorzieningen die bij de Jaarstukken wordt uitgevoerd, de voorziening Onderhoud Haven (nr 537) in stand te houden.

INLEIDING

Op grond van art 197 van de Gemeentewet legt het college jaarlijks verantwoording af over het gevoerde bestuur door middel van de Jaarstukken 2023 (het Jaarverslag en de Jaarrekening). Het college moet de Jaarstukken vóór 15 juli 2024 aan Gedeputeerde Staten van Overijssel zenden.

De Jaarstukken 2023 bestaan uit het Jaarverslag en de Jaarrekening. In het Jaarverslag gaan we in op de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen in 2023. Ook is een publieksvriendelijke versie opgenomen. De Jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31-12-2023
- Het overzicht van baten en lasten
- De toelichtingen op bovenstaande punten

Ook geeft de Jaarrekening inzicht in de financiële ontwikkeling in het verslagjaar én zijn in de Jaarrekening onder meer de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en de WNT-verantwoording 2023 opgenomen.

Inleiding

Samen met de partners in onze stad hebben we in 2023 hard gewerkt om Hengelo op verschillende onderdelen verder te ontwikkelen en te verbeteren en daarmee een toekomstbestendige stad te behouden. Het ontwikkelen van de stad is een continu proces en de Hengelose ambities voor 2040 zijn groot. We willen de kwaliteit van leven voor onze inwoners (brede welvaart/bruto Twents geluk/voorzieningenniveau) verder vergroten en op peil houden. Dat doen we door te focussen op onze twee sterkste kanten: onze aantrekkelijke bruisende stad en de groene technologische topregio. Tegelijkertijd zien we de uitdagingen op zowel maatschappelijk, organisatorisch als financieel vlak toenemen.

We hadden daarom in 2023 meer en blijvende aandacht voor de relatie tussen inwoner en (gemeentelijke) overheid. Het landelijke vertrouwen in de overheid daalt, maar ons college hecht aan een goede relatie tussen inwoner en overheid. Vanuit het thema participatie hebben we jong tot oud bereikt en deelgenoot gemaakt van de gemeentelijke opgaven; een proces waarin we blijven leren als overheid. Dit vraagt ook vanuit onze ambtelijke organisatie veel inzet. Inzet die soms lastig in te vullen is, vanwege de krappe arbeidsmarkt. We zien dat door extra inzet op werving en behoud van personeel, we in staat zijn om de juiste mensen aan ons te (blijven) binden en daarmee de opgaven voor de stad waar te maken. Soms heeft de beperking van capaciteit overigens wel geleid tot temporiseren in het uitvoeren van taken. Hierover wordt gerapporteerd in het Jaarverslag. Het financieel perspectief is onzeker. De toevoeging van het resultaat 2023 aan de algemene reserve is om die reden een welkome buffer voor de komende jaren. De gemeentelijke taken en de daarbij behorende middelen die we uit het gemeentefonds ontvangen, lopen de komende jaren steeds verder uiteen. We zijn bezorgd zien daardoor dat de structurele financiële positie verder onder druk komt te staan. Met als gevolg dat dit de komende jaren effect kan gaan hebben op onze stad. Daar waar we invloed uit kunnen oefenen om het financieel perspectief te verbeteren, laten we dat niet na. Onder andere in VNG verband.

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 1 onder de kop "Het jaar in vogelvlucht".

Financieel resultaat

In de Jaarstukken kunt u lezen dat er per programma verschillende mee- en tegenvallers zijn over het afgelopen jaar. Op totaalniveau sluiten we het jaar af met een positief resultaat van € 4,8 miljoen na verwerking van de voorgestelde resultaatbestemming. In de bijgestelde begroting gingen we nog uit van een positief resultaat van 0,05 miljoen, dit is naast de bijstellingen die we tijdens Beleidsrapportages hebben gedaan. We zien dat dit positieve resultaat vooral komt door incidentele voordelen. Inkomsten die we van het rijk ontvangen zijn veelal incidenteel en pas laat bekend. Hier kan niet meer op geacteerd worden, waardoor niet bijgestuurd kan worden en als verantwoording in de Jaarstukken wordt opgenomen. Net als voorgaande jaren zien we een sterke groei op incidentele middelen die moeilijk te voorspellen zijn. Deze incidentele middelen worden veelal ingezet in impulsregelingen of specifieke uitkeringen. Daarnaast bemoeilijkt het landelijk beleid rondom de korting op het gemeentefonds onze structurele financiële positie. Dit leidt tot een onzeker meerjarig financieel perspectief.

Resultaatbestemming

In de 2e Beleidsrapportage is een besluit genomen voor budgetoverheveling van 2023 naar 2024. Na het opstellen van de 2e Beleidsrapportage zijn er nog ontwikkelingen geweest waardoor alsnog een beroep op overheveling middels resultaatbestemming wordt gedaan. Deze voorstellen voldoen aan de voorwaarden van budgetoverheveling, namelijk dat het budget incidenteel moet zijn, groter dan € 25.000 en het niet leidt tot een overschrijding op het taakveld en de gelden worden besteed overeenkomstig het doel van de bestemming dat hieraan ten grondslag ligt. Het betreffen de volgende voorstellen:

Programma	Budget	Bedrag
5	Versterking en Vernieuwing 2023-2024	151.000
9	Hengelo's werken	70.000
4	Voorbereidingsbudget IHP	80.000
6	Beschermde wonen	567.000
6	Opvang vluchtelingen	1.500.000
Totaal		2.368.000

Decembercirculaire Gemeentefonds

Voor 2023 is de gemeentefondsuitkering ruim € 1,5 miljoen hoger dan begroot op basis van de septembercirculaire 2023. Door het moment van beschikbaar komen van de decembercirculaire is het voor Hengelo voor een groot deel hiervan niet meer mogelijk dit bedrag ook in 2023 te besteden. In programma 9 is dit nader toegelicht.

Voor een deel van de middelen (€ 80.000) geldt dat er concrete plannen worden uitgewerkt om deze in 2024 te besteden. Voorgesteld wordt om deze middelen door middel van bestemming voor de specifieke doelen te reserveren door deze toe te voegen aan de reserve nog uit te voeren werken/activiteiten.

Bij de 1e Beleidsrapportage is € 7,9 miljoen toegevoegd aan de algemene reserve, bij de 2e Beleidsrapportage was dit € 4,6 miljoen en is dit verwerkt in onze Begroting. We stellen voor het restant van het saldo (€ 4.820.000), na bovenstaande bestemming voor budgetoverheveling en middelen van de decembercirculaire, ook toe te voegen aan de algemene reserve.

ARGUMENTEN

1.1 Het oordeel van de accountant bij de jaarstukken 2023 is goedkeurend op zowel getrouwheid als rechtmatigheid

De controle van de jaarrekening 2023 door onze accountant, PricewaterhouseCoopers (PwC) is afgerond. PwC verstrekt een goedkeurende controleverklaring op het aspect getrouwheid en geeft een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen. Op basis van de controlewerkzaamheden heeft de accountant geconcludeerd dat alle financieel relevante aspecten van wetgeving en verordeningen door het college zijn nageleefd. Ook concludeert zij dat zowel de baten als lasten over 2023 én de balansmutaties 2023 rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit met uitzondering van enkele onzekerheden en de als fout aangemerkte posten (één fout boven de rapportagetolerantie). Wij kunnen ons vinden in de bevindingen zoals deze staan beschreven in het accountantsverslag.

In de Jaarstukken 2023 is voor het eerst dat het college verantwoording af heeft gelegd over de rechtmatigheid (rechtmatigheidsverantwoording). De accountant heeft aangegeven dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

De geconstateerde onrechtmatigheden in de jaarrekeningen zijn lager dan de verantwoordingsgrens. Daarmee heeft het college gehandeld binnen de kaders (verantwoordingsgrens) van de raad.

1.2 Wij herkennen ons in de kernboodschappen en belangrijkste bevindingen

Dit is het vierde jaar dat PwC de controle van de jaarrekening heeft uitgevoerd. Het proces is soepel verlopen. We hebben van fouten uit eerdere jaren geleerd en deze dit jaar weten te voorkomen. Het college is trots op de kwaliteitsslag die de ambtelijke organisatie hierin heeft gemaakt.

Op enkele bevindingen in het verslag van de accountant gaan we graag nader in, omdat we het van belang vinden uw raad te informeren over enkele afwegingen en geconstateerde verbetermogelijkheden.

- Europese aanbestedingen: De onrechtmatigheden op het gebied van Europees aanbesteden zijn fors toegenomen. Dit komt door één contract. Het zorgcontract dat is gesloten omtrent de gemeentepolis ten onrechte niet Europees aanbesteed, hierdoor is deze onrechtmatig. Het bedrag van het gehele contract (€ 6,8 miljoen) is conform de mogelijkheden in de regelgeving volledig opgenomen in rechtmatigheidsverantwoording. Deze zien wij hierdoor in de komende jaren niet terug als onrechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording
- Er is nog een fout geconstateerd op basis van afgrenzing op het jaar 2023 en 2024. Deze fout betreft een tweetal investeringsfacturen die gezamenlijk een omvang hebben van € 0,4 miljoen die ten onrechte niet zijn verwerkt in 2023. Er is bewust voor gekozen om deze niet te corrigeren omdat deze geen gevolgen hebben voor het resultaat en te nemen als fout inzake getrouwheid.
- De totale onzekerheden in het sociaal domein bedragen € 5,8 miljoen. Dit bestaat uit de productieverantwoordingen van zorgleveranciers die nog niet zijn ontvangen dan wel die op basis van de beperkte productie niet worden verkregen. De onzekerheden zullen na verwachting afnemen in 2024.
- In de rechtmatigheidsverantwoording is er één inkoopdossier opgenomen als een "onduidelijkheid". Dit gaat om het inlenen van tijdelijk personeel. PwC verschilt hier net als voorgaande jaren in van mening en vind deze onrechtmatig, vandaar dat dit punt wordt opgenomen als bevinding en een getrouwheidsfout (€ 140.000).

2.1 Toevoeging op de budgetoverheveling die was opgenomen bij de tweede Beleidsrapportage

Op 8 november heeft uw raad de tweede Beleidsrapportage vastgesteld en daarmee ook de budgetoverheveling van 2023 naar 2024. Dit was een verbeterpunt die we middels een P en C instrument hebben geïmplementeerd. We zien nu een afname van de budgetoverhevelingen bij de Jaarstukken en hebben dit tijdiger aan uw raad voorgelegd. Er zijn nog een aantal budgetten niet besteed in de periode tussen tweede Beleidsrapportage en ultimo 2023. Deze hebben wij alsnog opgenomen omdat het destijds niet bekend was dat deze budgetten door verschillende redenen niet besteed konden worden. Deze vallen onder dezelfde criteria als de overhevelingen bij de tweede Beleidsrapportage. U kunt in hoofdstuk 4 lezen waarom wordt voorgesteld om deze middelen alsnog over te hevelen.

De decembercirculaire wordt jaarlijks opgenomen in de resultaatbestemming voor de middelen waar een concreet plan aan ten grondslag ligt. Door het moment van beschikbaar komen van de decembercirculaire is het voor Hengelo voor een groot deel hiervan niet meer mogelijk dit bedrag ook in 2023 te besteden. U bent middels een raadsbrief over de decembercirculaire geïnformeerd en over de afzonderlijke mutaties (zaaknummer 3685104).

Conform bestaand beleid stellen we voor het restant van het saldo, waar niet direct een bestemming voor is, toe te voegen aan de Algemene Reserve.

3.1a Ondanks dat er geen geheel nieuw beheerplan is, is op basis van de jaarlijkse actualisatie het bedrag in de voorziening naar verwachting wel nodig voor toekomstig onderhoud

Op basis van de regelgeving vanuit het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) mag een beheerplan wat ten grondslag ligt aan een voorziening maximaal 5 jaar oud zijn, tenzij er gemotiveerd wordt afgeweken en dit door de raad is besloten. Het beheerplan voor de haven is opgesteld in 2016. Van dit plan vindt een jaarlijkse actualisatie plaats maar stellen we een nieuw beheerplan pas op nadat enkele grote investeringen zijn gedaan. Op die manier sluit het beheerplan aan bij de nieuwe situatie. Deze investeringen zijn de afgelopen jaren door diverse omstandigheden uitgesteld, zoals u in voorgaande jaarverslagen heeft kunnen teruglezen. Wij vinden het verantwoord om de voorziening in stand te houden op basis van het huidige beheerplan en deze niet vrij te laten vallen in het rekeningresultaat. Een toelichting hierop is opgenomen in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

KANTTEKENINGEN

2.1 Het is op dit moment nog niet zeker dat alle middelen in deze omvang nodig zijn.

Voor budgetoverheveling maken we een inschatting welke incidentele middelen we in 2024 nodig hebben vanuit de niet gebruikte incidentele budgetten van 2023. Op de juistheid van deze inschatting komen we in de 2^e beleidsrapportage 2024 terug.

Voor de middelen vanuit de decembercirculaire geldt dat soms nog concrete plannen gemaakt moeten worden voor de genoemde onderdelen. Deze komen deels terug in de Zomernota 2024-2028, of later in dit jaar. We kunnen nog niet voor alle onderdelen inschatten of het bedrag wat we hiervoor krijgen volledig nodig is, of te weinig is. De bedragen worden gestort in de Reserve nog uit te voeren werken/activiteiten en lopen mee in de jaarlijkse evaluatie van de bestemmingsreserves. Eventuele overschotten worden daarin meegenomen.

3.1a Het is op dit moment nog niet duidelijk of het gehele bedrag in de voorziening toekomstig nodig is

Ondanks dat we het beheerplan jaarlijks actualiseren blijft dit een inschatting met de kennis van dit moment. Het kan zijn dat het benodigde bedrag voor onderhoud van de haven na de investeringen hoger of lager uitvalt. We vinden het verstandig om pas op dat moment, en bij een nieuw onderhoudsplan, een deel te laten vrijvallen of bijstorten. Daarom stellen we nu voor om geen aanpassing te doen in de gevormde voorziening.

VERVOLG

In het besluitvormingstraject zijn de volgende bijeenkomsten opgenomen:

- 10 juni: Technisch Beraad
- 11 juni: Werkgroep accountancy
- 18 juni: Oordeelsvormende politieke markt
- 3 juli: Raadsvergadering

Wij vragen uw raad de Jaarstukken 2023 (het Jaarverslag en de Jaarrekening 2023, inclusief bijlagen) vast te stellen. Dit staat gepland in de raadsvergadering van 3 juli 2024. Het college moet de Jaarstukken in ieder geval vóór 15 juli 2024 aan Gedeputeerde Staten van Overijssel sturen.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Jaarstukken 2023 Gemeente Hengelo

Bijlage 2: Controleverklaring

Bijlage 3: Accountantsverslag

FENGELO